

HANDLINGSPLAN FOR MENNESKER MED FUNKSJONSNEDESETTELSER 2012 - 2013

Behandlet i bydelsutvalget 13.desember 2012

1. Innledning

Bystyret behandlet i møtet den 23.04.2008 sak 139 Evaluering og videreføring av Oslo kommunes handlingsplan for mennesker med funksjonshemninger. Bystyrets formål med saken var å legge frem et dokument som skulle være styrende for kommunens virksomheter. I bystyresak 297/09 som ble behandlet i møtet 21.10.2009 vedtok bystyret en rekke oppfølgingspunkter for planperioden 2010-2011, herunder at planen skal rulleres hvert annet år.

Oslo kommunes handlingsplan for mennesker med funksjonsnedsettelse 2012-2013 er å betrakte som et overordnet plan- og styringsdokument.

Bydel Gamle Oslos handlingsplan tar utgangspunkt i den overordnede planen og gir retning for hvilke elementer tiltakene som enhetene utarbeider skal være forankret i.

Enhetene utarbeider aktivitetsplaner basert på innsatsområdene i bydelens handlingsplan tilpasset egne tjenester/områder etter mal. Det skal legges vekt på brukermedvirkning i alle innsatsområdene.

1.1 Lovverk og rettigheter

Mange med funksjonsnedsettelse møter samfunnsskape og lite rasjonelle barrierer som kan oppleves som et hinder for aktivitet og deltakelse. FNs konvensjon om rettighetene til mennesker med funksjonsnedsettelse ble vedtatt av FNs generalforsamling 13. desember 2006. Formålet med konvensjonen er å sikre mennesker med nedsatt funksjonsevne full og likeverdig rett til å realisere sine menneskerettigheter.

NOU 2005: *"Likeverd og tilgjengelighet"* ser på samordning av lovverk angående diskriminering av marginale grupper. Verdigrunnet her er at prinsippet om menneskers likeverd, uavhengig av forhold som kjønn, etnisitet, religion, seksuell legning eller nedsatt funksjonsevne, er sentralt og at lovgrunnet mot at blant annet diskriminering skal styrkes.

"Lov om forbud mot diskriminering pga nedsatt funksjonsevne" er gjeldende fra 01.01.09. Loven har som formål å fremme likestilling og likeverd, sikre like muligheter til samfunnsdeltakelse for alle, uavhengig av funksjonsevne, og hindre diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne. Loven skal bidra til nedbygging av samfunnsskape funksjonshemmende barrierer og hindre at nye skapes.

I bystyresaken heter det at alle aktuelle virksomheter skal informere og skolere sine berørte ansatte om diskriminerings- og tilgjengelighetsloven innen 1.juli 2010.

Det er et krav at ledelsen i virksomhetene er kjent med de funksjonshemmedes og kronisk sykes rettigheter i eksisterende lov- og regelverk samt at det utarbeides informasjon og opplæring i *"Lov om forbud mot diskriminering pga nedsatt funksjonsevne"*.

1.2 Begrepsavklaringer

Med nedsatt funksjonsevne menes tap eller skade på en kroppsdel eller en av kroppens funksjoner. Det kan for eksempel dreie seg om nedsatt bevegelses-, syns - eller hørselsfunksjon eller ulike funksjonsnedsettelse pga allergi, hjerte eller lungesykdommer.

Det er ingen selvfølge at personer med nedsatt funksjonsevne blir funksjonshemmet. En funksjonsnedsettelse behøver ikke resultere i begrensninger i samfunnsmessig deltakelse. Funksjonshemming oppstår når det foreligger et gap mellom individets forutsetninger og omgivelsenes utforming eller krav til funksjon. Funksjonshemming er altså ikke bare knyttet til individuelle egenskaper eller biologiske forhold, men også i større eller mindre grad til situasjonen og omgivelsene.

1.2 Situasjonsbeskrivelse

Målgruppe for bydelens handlingsplan er alle med funksjonsnedsettelse som bor og/eller arbeider i Bydel Gamle Oslo.

Statistisk sentralbyrås levekårsundersøkelser kan tyde på at mellom 17 og 20 prosent av alle innbyggere over 16 år har nedsatt funksjonsevne som for eksempel nedsatt syn, hørsel, bæreevne og/eller redusert bevegelsesevne eller arbeidsuførhet. I takt med befolkningsveksten i Bydel Gamle Oslo vil antall mennesker med nedsatt funksjonsevne øke. Det synes å være en overhyppighet som har en ikke-vestlig opprinnelse av barn/unge i målgruppen, sett i forhold til befolkningssammensetningen i bydelen.

Det at det bygges mange nye tilrettelagte boliger, kan komme til å forsterke bydelens relative andel av mennesker med funksjonsnedsettelse.

Bydelen har ansvar for å bosette et bestemt antall flyktninger årlig etter avtale med Integrerings og mangfoldsdirektoratet (IMDI), deriblant flyktninger med nedsatt funksjonsevne.

Bydelens tjenester er organisert etter en bestiller – utførermodell. I tillegg er det skilt mellom avdelinger som yter tjenester til henholdsvis barn og voksne.

Målgruppen mottar generelt tjenester fra de samme enhetene som befolkningen for øvrig. Imidlertid er det noen tjenester som bare er rettet mot spesielle behov.

Hovedmål

Planen bygger på Oslo kommunes handlingsplan for mennesker med funksjonsnedsettelse 2012-2013. Veilederen til denne planen anbefaler to hovedmål for virksomhetene:

Hovedmål 1:

Bydel Gamle Oslo legger forholdene til rette for at mennesker med funksjonsnedsettelse skal kunne ha et mest mulig selvstendig liv med deltakelse og likestilling.

Hovedmål 2:

Bydel Gamle Oslo bidrar til at mennesker med funksjonsnedsettelse behandles som likeverdige og med respekt.

2. Tiltak knyttet til prioriterte innsatsområder 2012-2013

Den sentrale planen beskriver 7 innsatsområder i perioden 2012-2013:

2.1 Innsatsområde: Kunnskap om funksjonshemmede

Mange mennesker med funksjonsnedsettelse møter samfunnsskapte og lite rasjonelle barrierer som kan oppleves som et hinder for aktivitet og deltakelse.

I Bydel Gamle Oslo;

- skal alle tjenestesteder årlig gjennomgå diskriminerings- og tilgjengelighetsloven med sine ansatte
- skal alle tjenestesteder utarbeide egne aktivitetsplaner for mennesker med funksjonsnedsettelse

2.2 Innsatsområde: Rehabilitering og habilitering

Det er viktig å sikre at Bydel Gamle Oslo har kunnskap, kompetanse og kapasitet på rehabiliterings- og habiliteringsområdet.

Bydel Gamle Oslo skal;

- legge til rette for vedlikehold og utvikling av kompetanse
- legge til rette for brukermedvirkning og samarbeid med hjemmet samt bidra til å sikre medvirkning fra foreldre/pårørende/foresatte
- styrke støttekontakt- og avlasterordningen
- ha en innretning og kvalitet på tjenestene som fremmer selvstendighet og livskvalitet
- ta initiativ til nødvendig koordinering mellom kommune - og spesialisthelsetjenesten

Etter oppdrag fra Oslo kommunes overordnede plan skal følgende områder dekkes i enhetenes aktivitetsplaner der dette er aktuelt:

- *Støttekontakt- og avlasterordning.*
- *Omfang av støttetiltak og kompetanse overfor funksjonshemmede barn i skole og barnehage.*
- *Praktisk bistand.*
- *Hjelpemiddelformidling.*
- *Hjemmesykepleie.*
- *Bistand og tilrettelegging i eget hjem.*
- *Samarbeid mellom 1. og 2. linjen.*

2.3 Innsatsområde: Arbeid og sysselsetting

For å øke deltakelsen i arbeidsliv og sysselsetting kreves en strategi som stimulerer det enkelte tjenestested til å ansette flere personer med funksjonsnedsettelse. Arbeid er døråpner til en sosial arena, og til goder som for eksempel bedret økonomi og pensjonsrettigheter. Bydel Gamle Oslo skal gjennom sin personalpolitikk arbeide for å tilsette mennesker med funksjonsnedsettelse i stillinger.

Bydel Gamle Oslo;

- skal som arbeidsgiver legge forholdene til rette for mennesker med funksjonsnedsettelse som ønsker seg arbeid
- skal øke kunnskapen om inkluderende arbeidsliv på tjenestestedene
- skal arbeide for at tjenestestedene oppfordrer mennesker med nedsatt funksjonsevne til å søke stillinger der det er mulig
- skal sikre at tjenestestedene innkaller minst én kvalifisert søker med funksjonsnedsettelse, så sant det er slike søkere, til ansettelsesintervju ved utlysning av nye stillinger
- skal sikre at alle tjenestesteder overholder avtalen, med tilleggsavtale, om inkluderende arbeidsliv

2.4 Innsatsområde: Bolig

Et trygt og godt sted å bo hører med til basale behov hos alle mennesker. Enkelte har behov for bistand til å skaffe seg et tilrettelagt botilbud.

Bydel Gamle Oslo;

- skal ha differensierte boligtiltak og boformer tilpasset individuelle behov og utfordringer
- skal bidra til at den statlige finansieringsordningen for kjøp og etablering av egen bolig brukes aktivt
- skal i mindre grad samlokalisere boliger for mennesker med funksjonsnedsettelse, og heller satse på tilrettelegging i etablerte boligområder

2.5 Innsatsområde: Individuell plan

Individuell plan er en lovfestet rettighet for personer med behov for langvarige og koordinerte tjenester. Tjenesteapparatet har i slike tilfeller plikt til å utarbeide individuell plan. Ordningen er frivillig for brukere av koordinerte tjenester. Sentralt i ordningen er en koordinatorfunksjon som gjør at brukeren eller pårørende får én person i tjenesteapparatet å forholde seg til.

Bydel Gamle Oslo;

- skal sørge for at informasjon om individuell plan er tilgjengelig for brukere og ansatte
- skal på aktuelle tjenestesteder ha minst én koordinator med kompetanse på å koordinere brukernes behov
- skal legge til rette for innføring, opplæring og implementering av webbasert IP
- skal sikre at tjenester og tiltak i den enkeltes individuelle plan blir gjennomført
- skal videreutvikle lokalt samarbeid med NAV

2.6 Innsatsområde: Transport

Tilgjengelighet for alle er et uttalt krav til alle offentlige kommunikasjonsmidler. For de som ikke kan benytte det ordinære kollektivtransporttilbudet har kommunen et særskilt ansvar for planlegging og organisering av et tilrettelagt transporttilbud (TT-tjeneste). Bydel Gamle Oslos oppgaver i forbindelse med dette er saksbehandling av søknader om TT-tjeneste.

Bydel Gamle Oslo;

- skal sørge for at informasjon om TT-tjenesten er tilgjengelig for brukere og ansatte
- skal veilede brukere og ansatte om rutiner for å gi tilbakemelding på TT-tjenesten

2.7 Innsatsområde: Frivillighet

Frivillige organisasjoner er viktige samfunnsdeltakere og har stor evne til å skape engasjement og fellesskap. Frivillige organisasjoner som får tilskudd av kommunen skal legge til rette for at mennesker med funksjonsnedsettelse kan delta på arrangementer organisasjonen er ansvarlig for.

Bydel Gamle Oslo;

1. skal videreutvikle samarbeidet med frivillige organisasjoner for å bedre tilbud som gjelder alle
2. skal legge til rette for at flere mennesker med funksjonsnedsettelse skal ha større mulighet for å utøve idrett og fysisk aktivitet

3. Oppfølging av plan for mennesker med funksjonsnedsettelse

3.1 Aktivitetsplaner

Enhetene/teamene utarbeider aktivitetsplaner basert på innsatsområdene i bydelens handlingsplan tilpasset egne tjenester/områder etter vedlagt mal. Det skal legges vekt på brukermedvirkning i alle innsatsområdene.

3.2 Rapportering

Enhetene rapporterer på planlagte og gjennomførte aktiviteter innen 01.12 årlig.